ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣΟ.Κ.Ε.

επί του Σχεδίου Νόμου

του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

«Ίδρυση Ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης – Συνεποπτεία της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας»

Δεκέμβριος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 26 Νοεμβρίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Τμήμα Β' της Διεύθυνσης Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με τίτλο: «Ίδρυση Ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης - Συνεποπτεία της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τον **κ. Μιχάλη Αλέπη,** την **κα Κατερίνα Δασκαλάκη**, τους **κ.κ. Φώτη Κολεβέντη, Ιωάννη Ριζεάκο, Ιωάννη Κορκόβελο** και **Δρ**. **Γιώργο Ελευθερίου**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Μιχάλης Αλέπης,** Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες οι **κ.κ. Ευθύμιος Αλέπης,** Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος Πληροφορικής, Διευθυντής ΠΜΣ Προηγμένα Συστήματα Πληροφορικής-Ανάπτυξη Λογισμικού και Τεχνητής Νοημοσύνης, Διευθυντής Ερευνητικού Εργαστηρίου Πληροφοριακών Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, **Λεωνίδας Κανέλλος,** Δικηγόρος, Διδάκτωρ Νομικής, συγγραφέας, Πρόεδρος του Πανελληνίου Δικτύου Επαγγελματιών Υπευθύνων Προστασίας Δεδομένων (DPO Network), τ. Πρόεδρος Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και Σώματος Ευρωπαίων Ρυθμιστών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και **Δημοσθένης Τουλιάτος**, Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, τ. Επιστ. Συνεργάτης ΕΜΠ.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **κα Μαρία Ιωαννίδου,** Επιστημονική Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε τρεις (3) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13 Ιανουαρίου 2026.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 13ης Φεβρουαρίου 2026, διατύπωσε την υπ' αριθ. 367 Γνώμη της.

Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

επί του σχ/ν

«Ίδρυση Ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης – Συνεποπτεία της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας»

Α. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Το σχέδιο νόμου **«Ίδρυση Ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης – Συνεποπτεία της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας»** περιλαμβάνει **41 άρθρα,** τα οποία κατανέμονται σε (3) **Κεφάλαια (ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' έως Γ').**

Το **Κεφάλαιο Α'** του σχ/ν **(άρθρα 1-8)** αφορά στην Ίδρυση Ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης.

Σκοπός του Κεφαλαίου Α' του σχ/ν **(άρθρο 1)** είναι η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου οικοσυστήματος τεχνητής νοημοσύνης στην Ελλάδα, μέσω της σύστασης νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΕ)», το οποίο θα λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και θα αποσκοπεί στη δημιουργία, υποστήριξη και αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και στην ενίσχυση της έρευνας, της επιχειρηματικότητας και της ψηφιακής ανάπτυξης της χώρας.

Αντικείμενο του Κεφαλαίου Α΄ (**άρθρο 2**) είναι η σύσταση ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης ΑΕ».

Η συστηνόμενη ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΕ)» και τον διακριτικό τίτλο «ΦΑΡΟΣ AI FACTORY» (εφεξής: η Εταιρεία), εποπτεύεται από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης (**άρθρο 3**), λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και διέπεται από τον παρόντα και συμπληρωματικά από τον ν. 4548/2018 (Α΄ 104), περί αναμόρφωσης του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών και αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώριση του Καταστατικού της στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο και τη συγκρότηση σε σώμα του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου (εφεξής: Δ.Σ.) της.

Το **άρθρο 4** προβλέπει ότι η Εταιρεία ορίζεται ως τελικός δικαιούχος των προγραμμάτων και δράσεων που προέρχονται από τη χρηματοδότηση μέσω ενωσιακών και εθνικών κονδυλίων και μπορεί να συμπράττει με δημόσιους φορείς για την από κοινού υλοποίηση έργων, προγραμμάτων και δράσεων. Η Εταιρεία μπορεί να χρηματοδοτείται για την εκπλήρωση των σκοπών της από πόρους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με την επιφύλαξη των ειδικών θεσμικών πλαισίων που αυτό χρηματοδοτεί (ν. 5140/2024 ΦΕΚ Α' 154), από άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143), από άλλα διεθνή προγράμματα, καθώς και να επιχορηγείται από τον τακτικό προϋπολογισμό των λοιπών Υπουργείων. Η ετήσια χρηματοδότηση της Εταιρείας από εθνικούς πόρους δεν μπορεί να υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%), του προϋπολογισμού της.

Σύμφωνα με το **άρθρο 5**, η Εταιρεία, όσο διατηρεί τη μετοχική σύνθεση της ίδρυσής της σύμφωνα με το άρθρο έκτο του Καταστατικού της, απολαμβάνει όλων των διοικητικών, οικονομικών και δικαστικών ατελειών του Δημοσίου, απαλλασσόμενη από την καταβολή άμεσων ή έμμεσων φόρων, εισφορών υπέρ τρίτων και τελών οποιασδήποτε φύσης. Επίσης προβλέπεται ότι οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης και οι επακόλουθες συμβάσεις προμήθειας που υλοποιούνται μέσω της Εταιρείας εξαιρούνται από κάθε είδους κράτηση και οι συμβάσεις παραχώρησης χρήσης πνευματικών δικαιωμάτων της Εταιρείας εξαιρούνται από κάθε είδους κράτηση και φορολογική επιβάρυνση, ψηφιακό τέλος συναλλαγών ή άλλο τέλος.

Το **άρθρο 6** προβλέπει ότι οι προμήθειες της Εταιρείας γίνονται σύμφωνα με τον κανονισμό έργων, προμηθειών και υπηρεσιών της Εταιρείας, ο οποίος εκδίδεται κατά παρέκκλιση του ν. 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147 -ΕΑΑΔΗΣΥ), υπό την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου και ότι οι συμβάσεις που συνάπτονται από την Εταιρεία με σκοπό την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της, συμπεριλαμβανόμενων των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, υπάγονται σε προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, εφόσον το τίμημα ή τα έσοδα από την αξιοποίηση υπερβαίνουν το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.

Το **άρθρο 7** ορίζει ότι η Εταιρεία μπορεί να προσλαμβάνει προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου για απασχόληση ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με σχέση έμμισθης εντολής ή με σύμβαση έργου. Η Εταιρεία μπορεί επίσης να καλύπτει τις ανάγκες της σε προσωπικό

συνάπτοντας συμβάσεις δανεισμού εργαζομένων με εταιρείες του ιδιωτικού τομέα ή την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. και θυγατρικές εταιρείες της.

Το **άρθρο 8** κυρώνει το αρχικό Καταστατικό της Εταιρείας, το οποίο περιλαμβάνει 26 άρθρα. Το Καταστατικό (άρθρο 4^{ο}) προβλέπει ότι στο αντικείμενο της Εταιρείας συγκαταλέγονται: α) η ανάπτυξη, λειτουργία και διαχείριση του έργου «Pharos – The Greek AI Factory for accelerating AI innovation», το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος-πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία για την περίοδο 2021-2027 «Ορίζοντας Ευρώπη», β) η έρευνα, ανάπτυξη, σχεδίαση, παραγωγή, εγκατάσταση, διάθεση, συντήρηση και υποστήριξη συστημάτων, εφαρμογών και τεχνολογιών ΤΝ και συναφών τεχνολογιών, γ) η εμπορική διαχείριση και αξιοποίηση όλων των έργων, δεδομένων και αποτελεσμάτων που παράγονται μέσω του έργου «Pharos – The Greek AI Factory for accelerating AI innovation», συμπεριλαμβανόμενων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και η παροχή όλων των υπηρεσιών που προσφέρονται από αυτό, δ) η ανάπτυξη και παροχή υποδομών, προϊόντων και πόρων ΤΝ υψηλής αξιοπιστίας στην Ελλάδα, εναρμονισμένων με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, και η παροχή υπηρεσιών για την ανάπτυξη λύσεων, προϊόντων και ικανοτήτων στην ΤΝ σε ευρεία κλίμακα, με στόχο την ευρεία υιοθέτηση της ΤΝ, την ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας σε εθνικά κρίσιμους και στρατηγικούς τομείς, ε) η παροχή υπηρεσιών εξυπηρέτησης χρηστών από διαφορετικούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένων νεοφυών επιχειρήσεων, μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) και επιστημονικών ιδρυμάτων, για την ανάπτυξη και αξιοποίηση λύσεων ΤΝ, μέσω ενός ενιαίου κέντρου εξυπηρέτησης, στ) η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης, κατάρτισης και συμβουλευτικής σε θέματα ΤΝ, τεχνολογιών πληροφορικής και καινοτομίας, ζ) η παροχή υπηρεσιών ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, με έμφαση στις νεοφυείς επιχειρήσεις και τις ΜμΕ, προκειμένου να αναπτύξουν και να εμπορευματοποιήσουν καινοτόμες λύσεις ΤΝ, η) η διάθεση και εμπορική εκμετάλλευση των ανωτέρω προϊόντων και υπηρεσιών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, θ) η δημιουργία ελκυστικών και υψηλής αξίας ευκαιριών για Έλληνες και διεθνείς ειδικούς, όπως ερευνητές, νεοφυείς επιχειρήσεις και ηγέτες τεχνολογίας, στον χώρο της ΤΝ και ι) η συμμετοχή σε ερευνητικά και εμπορικά έργα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας καλύπτεται από το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο ως μέτοχος από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σε ποσοστό τριάντα

τοις εκατό (30%) και από την «Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας ΑΕ» (ΕΕΣΥΠ), που έχει συσταθεί με τον ν. 4389/2016 (Α΄ 94), σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%).

Όργανα διοίκησης της Εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση και το Δ.Σ..

Το Δ.Σ. αποτελείται από επτά (7) μέλη, τα οποία εκλέγονται για θητεία τεσσάρων (4) ετών, όπως ορίζεται στο παρόν καταστατικό και συμπληρωματικά σύμφωνα με τον ν. 4548/2018 (Α' 104). Στο Δ.Σ. συμμετέχουν οι εξής: ένα (1) μέλος υποδεικνύεται από το Ελληνικό Δημόσιο δια του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, τέσσερα (4) μέλη υποδεικνύονται από την ΕΕΣΥΠ, συμπεριλαμβανομένων του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου, ο Γενικός Γραμματέας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και ο Ειδικός Γραμματέας Τεχνητής Νοημοσύνης και Διακυβέρνησης Δεδομένων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Το Δ.Σ. είναι υπεύθυνο για τη διοίκηση της Εταιρείας και την επίτευξη των καταστατικών της σκοπών. Αποφασίζει επί όλων των θεμάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση της Εταιρείας, πλην εκείνων που σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της και τον ν. 4548/2018 (Α' 104), ανήκουν στην αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης. Πέραν των αρμοδιοτήτων του άρθρου 86 του ν. 4548/2018, το Δ.Σ. ασκεί και τις ακόλουθες (άρθρο 15ο): α) αναλαμβάνει συμβατικές υποχρεώσεις για λογαριασμό της Εταιρείας, συμπεριλαμβανομένης της ανάθεσης συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, β) εγκρίνει τους γενικούς όρους και τις προϋποθέσεις για την απασχόληση του προσωπικού της Εταιρείας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής αμοιβών, η οποία πρέπει να είναι ανταγωνιστική, ώστε να προσελκύει πρόσωπα που διαθέτουν εμπειρία και ανάλογα προσόντα, καθώς και να ενθαρρύνει την παραμονή τους στην Εταιρεία, γ) συντάσσει, κατόπιν πρότασης του Διευθύνοντος Συμβούλου, το στρατηγικό και το επιχειρηματικό σχέδιο της Εταιρείας, και τα υποβάλλει προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση, δ) υποβάλλει προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση τις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, ε) προτείνει στη Γενική Συνέλευση την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας, στ) εισηγείται στη Γενική Συνέλευση την τροποποίηση του Καταστατικού της Εταιρείας, ζ) εισηγείται στη Γενική Συνέλευση την τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού, η) συστήνει επιτροπές για την επίτευξη των σκοπών της Εταιρείας, όπως Επιτροπή Ελέγχου, η οποία αποτελείται από μη

εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., στην πλειοψηφία τους ανεξάρτητα, σύμφωνα με τον ν. 4706/2020 (Α΄ 136) ή Συμβουλευτική Επιτροπή και καθορίζει τη σύνθεση και τις αρμοδιότητές τους, θ) επιβλέπει την εφαρμογή του ετήσιου επιχειρηματικού σχεδίου της Εταιρείας.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) εκπροσωπεί την Εταιρεία δικαστικά και εξωδικαστικά, ιδίως στις Γενικές Συνελεύσεις των εταιρειών στις οποίες συμμετέχει η Εταιρεία, κατά τον τρόπο που τον έχει εξουσιοδοτήσει το Δ.Σ., β) προΐσταται όλων των υπηρεσιών της Εταιρείας, διευθύνει τις δραστηριότητές της και λαμβάνει όλες τις απαραίτητες αποφάσεις προκειμένου να διαχειρίζεται τα καθημερινά ζητήματα, γ) υποβάλλει στο Δ.Σ. προτάσεις και συστάσεις που είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των σκοπών της Εταιρείας, δ) υλοποιεί όλες τις πράξεις που σχετίζονται με τη συνήθη διοίκηση της Εταιρείας και εκτελεί τις αποφάσεις του Δ.Σ., ε) προσλαμβάνει το προσωπικό της Εταιρείας, λαμβάνει όλα τα μέτρα για την ενθάρρυνση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων του προσωπικού και υποβάλλει στο Δ.Σ. προς έγκριση το οργανόγραμμα, στ) εισηγείται στο Δ.Σ. την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας, ζ) υποβάλλει προς έγκριση στο Δ.Σ. το επιχειρηματικό σχέδιο της Εταιρείας και τον ετήσιο προϋπολογισμό, η) έχει κάθε άλλη αρμοδιότητα που του αναθέτει το Δ.Σ..

Με απόφαση του Δ.Σ. συστήνεται και συγκροτείται η Επιτροπή Ελέγχου η οποία αποτελείται από τρία (3) μέλη. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ., με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής ή λογιστικής, διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου και τα άλλα δύο (2) μέλη δύναται να είναι τρίτοι, ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες με σχετική επαγγελματική επάρκεια και εμπειρία. Η Επιτροπή Ελέγχου είναι αρμόδια για την εποπτεία της διαδικασίας χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και τη διασφάλιση της ακεραιότητας των οικονομικών καταστάσεων, την παρακολούθηση της απόδοσης και της ανεξαρτησίας του Ελεγκτή και την εποπτεία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνου και κανονιστικής συμμόρφωσης. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της συνεργάζεται και με την αντίστοιχη Επιτροπή Ελέγχου της ΕΕΣΥΠ. Η Επιτροπή Ελέγχου καταρτίζει τον Κανονισμό Λειτουργίας της που εξειδικεύει τις αρμοδιότητες και τον ρόλο της Επιτροπής και υποβάλλεται προς έγκριση στο Δ.Σ..

Με απόφαση του Δ.Σ. συγκροτείται επίσης Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία αποτελείται από πέντε (5) άμισθα μέλη, πρόσωπα εγνωσμένου κύρους με εξειδίκευση και επαγγελματική εμπειρία σχετική με τους καταστατικούς σκοπούς της εταιρείας. Η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει αμιγώς συμβουλευτικό ρόλο προς το Δ.Σ. της Εταιρείας, χωρίς εκτελεστικές αρμοδιότητες, και έχει ως σκοπό την υποστήριξη του Διοικητικού Συμβουλίου σε θέματα διαχείρισης της Εταιρείας. Η Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει μη δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις επί των θεμάτων που τίθενται προς τη Συμβουλευτική Επιτροπή από το Δ.Σ. και μπορεί να εξειδικεύονται περαιτέρω στον Εσωτερικό Κανονισμό.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Εταιρείας εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση, ρυθμίζει τη λειτουργία της Εταιρείας και περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα θέματα: α) τον τρόπο εταιρικής διακυβέρνησης, β) την πολιτική αμοιβών και αποζημίωσης των μελών του Δ.Σ., την οποία είναι αποκλειστικά αρμόδια να εγκρίνει η Γενική Συνέλευση, γ) Κώδικα Δεοντολογίας και πολιτική σύγκρουσης συμφερόντων, δ) κανονισμό έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που εκδίδεται κατά παρέκκλιση του ν. 4412/2016 (Α’ 147), υπό την επιφύλαξη του ενωσιακού δικαίου, ε) πολιτικές κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό για την τεχνητή νοημοσύνη και κάθε συναφή εφαρμοστέα εθνική ή ενωσιακή νομοθεσία. Ο Εσωτερικός Κανονισμός της Εταιρείας τροποποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, κατόπιν πρότασης του Δ.Σ..

Το **Κεφάλαιο Β’** του σχ/ν **(άρθρα 9-40)** αφορά στη συνεποπτεία της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης Μ.Α.Ε (Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε.) από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας και στην τροποποίηση του ν. 3607/2007.

Σκοπός του Κεφαλαίου Β’ (**άρθρο 9**) είναι η εναρμόνιση του νομοθετικού καθεστώτος της «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» με τον διακριτικό τίτλο Η.ΔΙ.Κ.Α. ΑΕ με τους τομείς της δραστηριότητάς της και με βάση τη φύση, τον σκοπό και τις αρμοδιότητές της και η διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της Εταιρείας για την υλοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών έργων ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα της υγείας.

Αντικείμενο του Κεφαλαίου Β’ (**άρθρο 10**) αποτελεί η τροποποίηση του ν. 3607/2007 (Α’ 245), ιδίως ως προς την επωνυμία, τον σκοπό και το πλαίσιο εποπτείας της Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. και επικαιροποιείται το καταστατικό της, ώστε να αντικατοπτρίζει τον νέο ρόλο και τις αρμοδιότητές της στον τομέα της υγείας.

Τα **άρθρα 11-14** τροποποιούν το ν. 3607/2007, αναφορικά με τη μεταβολή επωνυμίας και συνεποπτεία από τα Υπουργεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας, το μετοχικό κεφάλαιο, το Καταστατικό και την Έδρα της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης Μ.Α.Ε..

Η επικαιροποίηση του σκοπού της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. (**άρθρο 15**), σε σχέση με τα έως τώρα ισχύοντα περιλαμβάνει: την υποστήριξη κυρίως των Υπουργείων Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και των λοιπών Υπουργείων και φορέων του δημόσιου τομέα σε θέματα Συστημάτων Πληροφορικής, ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικών υπηρεσιών και νέων και ανοικτών τεχνολογιών, σε όλους τους τομείς αρμοδιοτήτων τους, τη συλλογή, επεξεργασία, διασταύρωση και διαβίβαση στοιχείων της Διοίκησης αποκλειστικά για την υποστήριξη και λειτουργία των εφαρμογών, που έχουν αναπτυχθεί και αναπτύσσονται στο πλαίσιο του σκοπού της εταιρείας, την υλοποίηση δράσεων και έργων των ως άνω φορέων και τη λειτουργία της ως τεχνολογικού φορέα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α’ 258) για την ενιαία διακυβέρνηση των ψηφιακών υπηρεσιών και υποδομών στον τομέα της υγείας.

Πρόσθετα στις έως τώρα προβλεπόμενες δράσεις, η Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε., συνδέεται μέσω δικτύου σε πραγματικό χρόνο με τα Πληροφοριακά Συστήματα όλων των υποστηριζόμενων φορέων για την υποστήριξη των αναπτυσσόμενων εφαρμογών και δύναται να συνάπτει προγραμματικές συμφωνίες με τους φορείς στους οποίους παρέχει υπηρεσίες για την υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή εθνικά προγράμματα με πηγή χρηματοδότησης ενωσιακούς πόρους.

Τα υπό επεξεργασία δεδομένα χρησιμοποιούνται για τους ακόλουθους σκοπούς: α) τη λειτουργία, υποστήριξη και επιχειρησιακή συνέχεια των μηχανογραφικών εφαρμογών υγείας, κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής που υλοποιεί ή υποστηρίζει η Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε., περιλαμβανομένων των αναγκαίων ελέγχων, διασταυρώσεων και ενεργειών διασφάλισης ποιότητας δεδομένων, β) τη διασφάλιση της ασφάλειας των πληροφοριακών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης περιστατικών ασφαλείας, της καταγραφής και ανάλυσης συμβάντων και του ελέγχου πρόσβασης, γ) την αποτίμηση επιδόσεων, τη διόρθωση σφαλμάτων και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, σύμφωνα με τις εκάστοτε

τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές, δ) την τήρηση υποχρεώσεων ενημέρωσης, λογοδοσίας και συμμόρφωσης προς την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, περιλαμβανομένων των υποχρεώσεων προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ασφάλειας πληροφοριών, τη διενέργεια ελέγχων και διασταυρώσεων στο πλαίσιο υποστήριξης και λειτουργίας των μηχανογραφικών εφαρμογών υγείας, κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής που υλοποιεί η Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε., στ) τη διάθεση ηλεκτρονικών δεδομένων υγείας για δευτερογενή χρήση, ήτοι την επεξεργασία αυτών για σκοπούς διαφορετικούς από τους αρχικούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή παρήχθησαν, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο IV του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2025, σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Δεδομένων Υγείας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/24/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2847 (Σειρά L), καθώς και του άρθρου 89 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

Η Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. διασφαλίζει την πληρότητα, ακεραιότητα και αξιοπιστία των δεδομένων υγείας που διατίθενται και απαγορεύεται να τα χρησιμοποιεί ή να τα διαθέτει για οποιονδήποτε σκοπό πέραν των επιτρεπόμενων από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/327 ή για οποιαδήποτε μορφή εμπορικής εκμετάλλευσης εκτός εάν προβλέπεται ρητά από το εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο και τηρούνται οι όροι του Κανονισμού (ΕΕ) 2025/327 για την εμπορική χρήση. Οι αρμοδιότητες επεξεργασίας ηλεκτρονικών δεδομένων υγείας για δευτερογενή χρήση ασκούνται από λειτουργικά και οργανωτικά διακριτές μονάδες, από εκείνες που ασκούν τις λοιπές δραστηριότητες επεξεργασίας σύμφωνα με τις αρχές του άρθρου 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και των άρθρων 24 και 25 του ν. 4624/2019.

Η Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. δύναται να παρέχει τεχνικές υπηρεσίες, υποδομές και εργαλεία για την προετοιμασία ηλεκτρονικών συνόλων δεδομένων υγείας, την ανωνυμοποίηση ή ψευδωνυμοποίηση αυτών, τη διαφύλαξη της εμπιστευτικότητας δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και εμπορικού απορρήτου, της παροχής δεδομένων σε ασφαλή περιβάλλοντα επεξεργασίας, καθώς και της διασφάλισης της ποιότητας και χρηστικότητας αυτών, κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2025/327, τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και σε κάθε άλλη σχετική εθνική ή ενωσιακή νομοθεσία.

Όργανα της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε (**άρθρο 19**) είναι η Γενική Συνέλευση, τα Όργανα Διοίκησης – Διοικητικό Συμβούλιο και ο Διευθύνων Σύμβουλος.

Νέες αρμοδιότητες της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε (**άρθρο 20**), συμπληρωματικά στις ήδη ισχύουσες είναι η έγκριση ασφαλιστηρίου συμβολαίου της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 4972/2022 για νομική κάλυψη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, η έγκριση παροχής αμοιβών ή προκαταβολής αμοιβών, κατά το άρθρο 109 του ν. 4548/2018, ο ορισμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών και της επιτροπής ελέγχου, καθώς και των αμοιβών τους, η έγκριση της πρότασης σχεδίου επίτευξης στόχων του Διευθύνοντος Συμβούλου και την έγκριση της παροχής ή μη της πρόσθετης ειδικής ανταμοιβής των παρ. 3 και 4 του άρθρου 11 του ν. 4972/2022 και η έγκριση των στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων.

Μεταξύ άλλων τροποποιήσεων του ν.3607/2007, το σχ/ν προσθέτει επίσης νέα άρθρα στο ν.3607/2007 αναφορικά με τη σύσταση Επιτροπής Ελέγχου (**άρθρο 31**) και Επιτροπής Αποδοχών (**άρθρο 32**), αποτελούμενες από τουλάχιστον τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Επίσης οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας καταρτίζονται, όπως ορίζεται στον ν. 4308/2014, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό (Ε.Κ.) 1606/2002 (**άρθρο 34**).

Το **άρθρο 37** του σχ/ν τροποποιεί το άρθρο περί του στρατηγικού σχεδιασμού προβλέποντας και εξειδικεύοντας την κατάρτιση στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε..

Επιπλέον, με το **άρθρο 38** προστίθεται άρθρο 26 στο ν.3607/2007 σύμφωνα με το οποίο εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στο καταστατικό της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε., εφαρμόζεται η νομοθεσία για τις ανώνυμες εταιρείες.

Τα **άρθρα 39-40** προβλέπουν τις μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις αντίστοιχα.

Τέλος το **Κεφάλαιο Γ' (άρθρο 41)** ορίζει ως ότι η ισχύς του παρόντος σχ/ν αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Β. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Το υπό συζήτηση σχέδιο νόμου φιλοδοξεί να οργανώσει σε ένα συνεκτικό πλαίσιο δύο σημαντικές δομές του κράτους: έναν νέο οργανισμό για την Τεχνητή Νοημοσύνη με αναπτυξιακό χαρακτήρα (Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης Α.Ε.) και έναν διευρυμένο οργανισμό ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην υγεία (Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε.).

Ως γενικό σχόλιο, **η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η δημιουργία εξειδικευμένων φορέων μπορεί να ενισχύσει την τεχνική ικανότητα του Δημοσίου, να επιταχύνει την παραγωγή ψηφιακών υπηρεσιών και να βελτιώσει την αξιοποίηση δεδομένων σε τομείς υγείας και κοινωνικής πολιτικής.**

Ωστόσο, **το πολύ σοβαρό πρόβλημα που η Ο.Κ.Ε. εντοπίζει και στα δύο θέματα που πραγματεύεται το παρόν σχέδιο νόμου, είναι η απουσία ουσιαστικών δικλείδων ασφαλείας για τη διασφάλιση της προστασίας των ευαίσθητων δεδομένων του πληθυσμού αλλά και των αναγκαίων μηχανισμών κοινωνικού ελέγχου.** Το γεγονός δε ότι της νομοθετικής αυτής παρέμβασης δεν προηγήθηκε η απαραίτητη διαβούλευση με τους κατ' εξοχήν αρμόδιους επιστημονικούς, κοινωνικούς και ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς δημιουργεί εύλογες απορίες.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι στην παρούσα νομοθετική πρόταση δεν υπήρχε μέχρι και την αποστολή του σχεδίου νόμου στην Ο.Κ.Ε. αναρτημένη αιτιολογική έκθεση, γεγονός που δυσχεραίνει την έγκυρη και έγκαιρη αξιολόγηση των προτεινόμενων διατάξεων, σύμφωνα με τα όσα έχουν αναρτηθεί στη Δημόσια Διαβούλευση.

Το υπό επεξεργασία νομοσχέδιο εστάλη στην Ο.Κ.Ε. στις 26-11-2025 με μνεία για την υποβολή γνώμης το αργότερο έως την Πέμπτη, 4-12-2025. Ο χρόνος για την αποδοτική επεξεργασία του νομοθετικού υλικού (σχ/ν), απουσία μάλιστα της αιτιολογικής έκθεσης, δεν κρίνεται επαρκής για τον αναγνώστη, τους επιστημονικούς και τους κοινωνικούς φορείς. Όπως έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει σε προηγούμενες γνώμες της, **η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι ο επίσημος χρόνος της διαβούλευσης,** πέραν του χρόνου προδιαβούλευσης και συζήτησης με τους κοινωνικούς εταίρους, **θα πρέπει να είναι ικανός ώστε να μπορεί να εκπονηθεί μια πλήρης και συμπεριληπτική γνωμοδότηση, κατόπιν της προβλεπόμενης εκ του νόμου διαδικασίας και των απαραίτητων συνεδριάσεων των οργάνων της.** Είναι σημαντικό να υπάρχει αρκετός

χρόνος προκειμένου να λάβει χώρα σε πραγματικό χρόνο ο κοινωνικός διάλογος, κάτι που αναγνωρίζεται από τον ιδρυτικό νόμο της Ο.Κ.Ε. 2232/1994, ο οποίος στο άρθρο 2 παρ. 2 ορίζει ότι η Ο.Κ.Ε. διατυπώνει τη γνώμη της μέσα σε προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών και μεγαλύτερη των σαράντα πέντε (45) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτή του θέματος. Μόνο μετά την πάροδο της προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερών η έλλειψη σχετικής γνώμης δεν εμποδίζει τη λήψη σχετικής απόφασης. Στο επόμενο εδάφιο του ίδιου άρθρου αναφέρεται η δυνατότητα σύντμησης της εν λόγω προθεσμίας σε δεκαπέντε (15) μέρες μόνο όμως σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις. **Το δε συγκεκριμένο σχέδιο νόμου δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί αν εμπίπτει στην κατηγορία του εξαιρετικά κατεπείγοντος, καθώς αφενός τίποτα σχετικό δεν αναφέρεται ούτε στο περιεχόμενο του, ούτε στην σχετική αλληλογραφία που το συνοδεύει, ενώ δεν μπορεί να διαγνωσθεί τέτοια επείγουσα περίπτωση με άλλον τρόπο.**

Στη βάση των ανωτέρω, ακολουθεί η αξιολόγηση για καθένα από τα δύο Κεφάλαια του σχ/ν χωριστά.

Β1. Αξιολόγηση Κεφαλαίου Α'

Το Κεφάλαιο Α' του υπό εξέταση σχ/ν, αφορά στη σύσταση του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης Ανώνυμη Εταιρεία (ΑΕ)» (εφεξής η εταιρία ή ο «ΦΑΡΟΣ»), το οποίο θα λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και θα αποσκοπεί στη δημιουργία, υποστήριξη και αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και στην ενίσχυση της έρευνας, της επιχειρηματικότητας και της ψηφιακής ανάπτυξης της χώρας.

Πρόκειται ουσιαστικά για τη σύσταση της ανώνυμης εταιρείας η οποία θα διαχειριστεί ένα από τα πρώτα επτά εργοστάσια Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατασκευή του οποίου έχει ήδη ξεκινήσει στην Ελλάδα, μετά από έγκριση, στα τέλη του 2024, της σχετικής πρότασης που υπέβαλε το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης «*Pharos – The Greek AI Factory for accelerating AI innovation*», (εφεξής «Pharos»), στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας AI Factories της Κοινής Επιχείρησης EuroHPC[1].

[1] https://www.eurohpc-ju.europa.eu/index_en

Ο σχεδιασμός και η κατασκευή του «Pharos» εντάσσεται στα εμβληματικά έργα του Σχεδίου για τη Μετάβαση της Ελλάδας στην εποχή της ΤΝ, που διαμορφώθηκε από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Υψηλού Επιπέδου για την ΤΝ. Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού 30 εκατομμυρίων ευρώ, συγχρηματοδοτείται κατά 50% από την ΚΕ EuroHPC και κατά 50% από εθνικούς πόρους, και υλοποιείται με χρονικό ορίζοντα 36 μηνών.

Ειδικότερα, ο «Pharos» σχεδιάστηκε και υλοποιείται από εθνική κοινοπραξία με επικεφαλής το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ Α.Ε. – GRNET), φορέα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και εταίρους το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών Δημόκριτος *(ΕΚΕΦΕ-Δ)*, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Ερευνητικό Κέντρο ΑΘΗΝΑ και το ΥΠΕΡΤΑΜΕΙΟ, σε άμεση συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Επιτροπής Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμού (Strategic Foresight) της Κυβέρνησης. Επιπλέον, συμμετέχουν οι ακόλουθοι φορείς: α) Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ), β) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), γ) Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), δ) Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), ε) Πανεπιστήμιο Πειραιώς, καθώς και το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).

Ο «Pharos» σχεδιάστηκε για να αποτελέσει το σημείο συνάντησης της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, του Δημοσίου και του Ιδιωτικού τομέα. Στόχος είναι η παραγωγή νέων υπηρεσιών με τη χρήση ΤΝ με έμφαση στους ακόλουθους τρεις στρατηγικούς τομείς: της Υγείας,

---

Η Κοινή επιχείρηση για την ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων (ΚΕ EuroHPC) επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις συμμετέχουσες χώρες και σε εταίρους του ιδιωτικού τομέα να συντονίσουν τις προσπάθειές τους και να συγκεντρώσουν τους πόρους τους, ώστε η Ευρώπη να καταστεί παγκόσμιος ηγέτης στον τομέα της υπερυπολογιστικής.

Αυτό θα ενισχύσει την επιστημονική αριστεία και τη βιομηχανική ισχύ της Ευρώπης, θα στηρίξει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας της και θα διασφαλίσει την τεχνολογική κυριαρχία της ηπείρου.

Πιο συγκεκριμένα, η κοινή επιχείρηση EuroHPC έχει τους εξής στόχους:

- ανάπτυξη, εγκατάσταση, επέκταση και διατήρηση στην ΕΕ ενός **παγκοσμίως κορυφαίου** οικοσυστήματος ομοσπονδιοποιημένων, ασφαλών και υπερσυνδεδεμένων **υποδομών υπερυπολογιστικής**, **κβαντικής** υπολογιστικής, υπηρεσιών και δεδομένων
- στήριξη της ανάπτυξης ενός **συστήματος υπερυπολογιστικής** προσανατολισμένου στη ζήτηση, με γνώμονα τον χρήστη, με βάση μια **αλυσίδα εφοδιασμού** που θα εγγυάται την παροχή των σχετικών συστατικών στοιχείων, τεχνολογιών και γνώσεων, **περιορίζοντας έτσι τον κίνδυνο διαταραχής**
- ανάπτυξη ευρέος φάσματος **εφαρμογών** βελτιστοποιημένων για τα συστήματα αυτά
- **διεύρυνση της χρήσης** αυτής της υποδομής υπερυπολογιστικής σε μεγάλο αριθμό χρηστών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα
- στήριξη της ανάπτυξης βασικών **δεξιοτήτων** στην υπολογιστική υψηλών επιδόσεων στην ευρωπαϊκή επιστήμη και βιομηχανία.

της Ελληνικής Γλώσσας και του Πολιτισμού, καθώς και της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Μεταξύ άλλων, το υπό κατασκευή Εργοστάσιο Τ.Ν. στοχεύει στην αξιοποίηση των δεδομένων υγείας συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη πρόληψη χρόνιων παθήσεων και στην ανάπτυξη εξατομικευμένων υγειονομικών υπηρεσιών. Επίσης, θα αποτελέσει τον πυρήνα για την ανάπτυξη ενός μεγάλου ελληνικού γλωσσικού μοντέλου, ώστε να διασφαλισθεί η συνέχεια της ελληνικής γλώσσας στην ψηφιακή εποχή. Κομβική όμως θα είναι η συμβολή του και στην αντιμετώπιση καιρικών φαινομένων και της κλιματικής αλλαγής μέσω ανάλυσης δεδομένων μικρών δορυφόρων χαμηλής τροχιάς. Συνολικά, αναμένεται επίσης ότι θα συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη και τη συνεχή υποστήριξη ενός καινοτόμου και ανταγωνιστικού οικοσυστήματος νεοφυών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Κεντρικό υπολογιστικό εργαλείο του «Pharos» αποτελεί ο υπερυπολογιστής «ΔΑΙΔΑΛΟΣ», ο οποίος θα προσφέρει ισχύ 89 Pflops, σημαντικό μέρος των πόρων του θα διατίθεται αποκλειστικά για εφαρμογές AI που αναπτύσσονται μέσω του Pharos, επιτρέποντας επίσης την απρόσκοπτη συνεργασία με τις άλλες ευρωπαϊκές υποδομές. Η συνεργασία των Εργοστασίων ΤΝ όλων των χωρών, θα παρέχει τη δυνατότητα τα συνολικά παραγόμενα αποτελέσματα να χρησιμοποιούνται προς όφελος όλων των πολιτών.

Η στρατηγική σημασία της εθνικής αυτής αναπτυξιακής πρωτοβουλίας είναι προφανής. Από το 2021, υπάρχει δημοσιευμένη η εμπεριστατωμένη Γνώμη Πρωτοβουλίας της Ο.Κ.Ε. με τίτλο «Τεχνητή Νοημοσύνη: Προτάσεις για εναρμονισμένη εθνική προσέγγιση»[2]. **Στο μέτρο που εντάσσεται στην προοπτική ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας και της κοινωνίας, η Ο.Κ.Ε χαιρετίζει την ίδρυση** της ανώνυμης εταιρίας «Ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης ΑΕ», με τον διακριτικό τίτλο **«**Φάρος AI Factory» (εφεξής η εταιρεία ή ο «ΦΑΡΟΣ Α.Ε.»). **Η Ο.Κ.Ε. υποστηρίζει τις εμβληματικές πρωτοβουλίες της Πολιτείας με τη συμβολή κορυφαίων ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων προκειμένου να δημιουργηθεί στην χώρα μας ένα οικοσύστημα βέλτιστων και καινοτόμων πρακτικών, το οποίο στοχεύει**:

- στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, παρέχοντας προηγμένους υπολογιστικούς πόρους, πρόσβαση σε μεγάλα δεδομένα, και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό

[2] https://oke.gr/sites/default/files/gnomi_oke_tehniti_noimosyni_teliko.pdf

- στην υποστήριξη της ανάπτυξης προϊόντων ΤΝ υψηλής αξιοπιστίας και εναρμονισμένα με την εθνική νομοθεσία (Ν.4624/2019, Ν.4961/2022, Ν.5160/2024) και τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς (όπως η Ευρωπαϊκή Πράξη για την ΤΝ, η Data Governance Act, ο Κανονισμός GDPR, η Cybersecurity Act κλπ.)
- στην προώθηση της καινοτομίας στους τομείς εξειδίκευσης, όπως για παράδειγμα τη βιωσιμότητα με την ανάλυση δορυφορικών δεδομένων για τη διαχείριση φυσικών πόρων και την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
- στην επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, μέσα από προγράμματα κατάρτισης, αναβάθμισης δεξιοτήτων και προσέλκυσης ταλέντων στον τομέα της ΤΝ
- στη διασφάλιση της καινοτομίας, μέσω διασύνδεσης με άλλες συναφείς πρωτοβουλίες, όπως τα European Digital Innovation Hubs (EDIHs), τα Data Spaces, τα Εθνικά Κέντρα Ικανοτήτων (NCCs), καθώς και καίρια έργα όπως (DeployAI) μεταξύ άλλων,
- στη συμβολή στη δημιουργία ενός διασυνοριακού οικοσυστήματος καινοτομίας μέσω ΤΝ με πολλαπλασιαστικά οφέλη για όλες τις χώρες της Ε.Ε.

Ως ιδιαίτερα θετικό σημειώνεται το γεγονός ότι το ελληνικό Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης «Pharos» γίνεται πλέον περιφερειακός κόμβος Τεχνητής Νοημοσύνης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, καθώς εγκρίθηκαν οι προτάσεις για τη δημιουργία τεσσάρων «δορυφορικών» AI Factory Antennas, σε Κύπρο, Μάλτα, Βόρεια Μακεδονία και Σερβία, τα οποία θα συνδέονται με το «Pharos». Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα οικοσύστημα ΤΝ στη Νοτιοανατολική Ευρώπη με επίκεντρο την Ελλάδα και τέσσερις περιφερειακούς κόμβους, που θα μοιράζονται υπολογιστικούς πόρους, δεδομένα και εργαλεία. Όπως αναφέρεται σε πρόσφατο σχετικό Δελτίο Τύπου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης[3], «*μέσω της συνεργασίας με τα τέσσερα AI Factory Antennas, το εργοστάσιο ΤΝ «Pharos» θα αποκτήσει άμεση πρόσβαση σε τέσσερις νέες κοινότητες ΤΝ, εδραιώνοντας με τον τρόπο αυτό τη θέση του ως διακρατικός κόμβος ΤΝ στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και συμβάλλοντας στη διαρκή ανάπτυξη των εθνικών οικοσυστημάτων. Τα AI Factory Antennas σε Κύπρο, Μάλτα, Βόρεια Μακεδονία και Σερβία, θα συνεργάζονται*

[3] Βλ. https://www.mindigital.gr/archives/8022

στενά με το PHAROS AI Factory, παρέχοντας πρόσβαση σε υπολογιστικούς πόρους υπερυψηλών επιδόσεων, ειδικά προσαρμοσμένους για εφαρμογές ΤΝ, υποστηρίζοντας την έρευνα, την καινοτομία και τη βιομηχανική ανάπτυξη σε διάφορους τομείς[4]».

Συνολικά, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η πρωτοβουλία της ανάπτυξης και λειτουργίας του ελληνικού Εργοστασίου Τεχνητής Νοημοσύνης «Pharos» ευθυγραμμίζεται με τις διεθνείς εξελίξεις στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για πολλαπλά δυνητικά προσδοκώμενα οφέλη, όπως:

- ενίσχυση καινοτομίας και τεχνολογικής ανεξαρτησίας: η Ελλάδα αποκτά υποδομές AI – HPC υψηλού επιπέδου, που παλαιότερα μόνο μεγάλα κέντρα στο εξωτερικό διέθεταν.
- η επιλογή τριών στρατηγικών πυλώνων (Υγεία, Γλώσσα & Πολιτισμός, Βιωσιμότητα & Περιβάλλον) σηματοδοτεί σαφή προσανατολισμό για την ανάπτυξη χρήσιμων για την Ελλάδα προϊόντων και υπηρεσιών
- ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού με τεχνητή νοημοσύνη αφού η χρήση εργαλείων ΤΝ που «καταλαβαίνουν» ελληνικά, πολιτιστικά δεδομένα, μπορεί να ενισχύσει την ψηφιοποίηση και προσβασιμότητα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.
- βελτίωση δημόσιων υπηρεσιών / κοινωνικών εφαρμογών, όπως καλύτερη πρόσβαση πολιτών σε πληροφορίες, εκπαίδευση, υπηρεσίες υγείας, περιβαλλοντική διαχείριση, πρόληψη φυσικών καταστροφών.
- ενίσχυση επιχειρηματικότητας και startups: με σύγχρονες υποδομές και εργαλεία, οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να δημιουργήσουν καινοτόμα προϊόντα, λύσεις, υπηρεσίες με ΤΝ, με χαμηλότερα εμπόδια εισόδου.
- διατήρηση και ανάδειξη ταλέντου: Έλληνες ερευνητές, μηχανικοί, developers μπορούν να δουλέψουν "εντός Ελλάδας" με κορυφαίες υποδομές — μειώνοντας τη διαρροή εγκεφάλων (brain-drain)

[4] Κάθε AI Factory Antenna φέρει τη δική του θεματική και γεωγραφική εξειδίκευση, ενισχύοντας τη συνεργασία και τη βιωσιμότητα του συνολικού οικοσυστήματος. Μέσα από δράσεις εκπαίδευσης, κοινής ανάπτυξης μοντέλων και ανταλλαγής τεχνογνωσίας, τα AI Factory Antennas προωθούν την υιοθέτηση λύσεων ΤΝ από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. https://www.ekt.gr/el/news/30976

- συμβολή στην ευρωπαϊκή πρωτοπορία στην ΤΝ: η συμμετοχή της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό δίκτυο AI Factories ενισχύει τη θέση της χώρας στο χάρτη των τεχνολογικά προηγμένων κρατών
- η σύνδεση με ένα μεγάλο ερευνητικό και ακαδημαϊκό δίκτυο διευκολύνει την πρόσβαση σε γνώση, δεδομένα, έμπειρο και υψηλά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό και συμβάλει στην ανάπτυξη της έρευνας & τεχνολογίας και της καινοτομίας με επιστημονική βάση
- η σύνδεση με περιφέρεια (Νοτιοανατολική Ευρώπη) μέσω δορυφορικών τοπικών κόμβων (Antennas), επιτρέπει μεγαλύτερη δικτύωση και αυξημένες δυνατότητες για άνοιγμα σε νέες αγορές πελατών με χρήστες πέρα από τα ελληνικά σύνορα

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά την επιλογή της σύστασης ενός ευέλικτου εταιρικού σχήματος (ενώ οι υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, Ιταλία, Γερμανία, Σουηδία, Φινλανδία, κ.λπ. έχουν επιλέξει κοινοπρακτικά σχήματα δημοσίου /ερευνητικού χαρακτήρα). Το νέο νομικό πρόσωπο θα εποπτεύεται από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, θα αποκτήσει δε νομική υπόσταση με την καταχώριση του καταστατικού του στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Ως τελικός δικαιούχος ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτήσεων, θα επιτρέπει την ευέλικτη και ταχεία υλοποίηση προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης μέσω χρηματοδότησης από ένα μίγμα ευρωπαϊκών και εθνικών κονδυλίων μέγιστου ύψους 50% του ετήσιου προϋπολογισμού της Εταιρείας. Παράλληλα, το νομοσχέδιο προβλέπει, όσο η Εταιρεία διατηρεί τη μετοχική σύνθεση της ίδρυσής της, σημαντικές ατέλειες και απαλλαγές, διοικητικές, οικονομικές και φορολογικές, που αποσκοπούν στο να διευκολύνουν τον φορέα να λειτουργήσει χωρίς περιττά εμπόδια, με στόχο την ταχύτερη προώθηση της καινοτομίας. Οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και οι συμβάσεις παραχώρησης πνευματικών δικαιωμάτων, απαλλάσσονται από κρατήσεις και τέλη, ώστε να ενισχυθεί η επενδυτική δραστηριότητα στον χώρο της τεχνητής νοημοσύνης.

Σημειωτέον ότι τα “AI Factories” (συντομογραφικά AIF), είναι υποδομές δημόσιου / συνεργατικού χαρακτήρα και όχι ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών νεφοϋπολογιστικής (cloud computing) μέσω κέντρων δεδομένων “data centers”. Η λειτουργία τους στηρίζεται σε σύμβαση φιλοξενίας (hosting agreement) με την EuroHPC JU. Η πρόσβαση σε αυτές τις υποδομές είναι “ανοικτή”, δηλαδή τα εργοστάσια ΤΝ πρέπει να παρέχουν Υπολογιστική ισχύ Υψηλών Επιδόσεων (High Performance Computing (HPC) για AI, σε δημόσιους

και ιδιωτικούς χρήστες - ερευνητές, start-ups, μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SMEs) και τη βιομηχανία. Άρα στην πράξη, τα εργοστάσια τεχνητής νοημοσύνης, αποτελούν θεσμικά εργαλεία δημόσιας πολιτικής, στο μέτρο που λειτουργούν ως υπερεθνικοί δημόσιοι ευρωπαϊκοί «κόμβοι»-«hubs» για AI, προσφέροντας υπολογιστική υποδομή με όρους διαφάνειας και προσβασιμότητας από κάθε ενδιαφερόμενο. Με αυτή την προσέγγιση φιλοδοξούν να συμβάλλουν στην "ψηφιακή κυριαρχία" και στην ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, χωρίς εξάρτηση από μεγάλους ιδιωτικούς (μη ευρωπαϊκούς) παρόχους κέντρων δεδομένων (big-tech hyperscalers), τύπου Amazon Web Services, Microsoft Azure ή Google Cloud Platform. Εν ολίγοις, οι δημοσίου χαρακτήρα AIF, όπως ο ΦΑΡΟΣ, δεν αντικαθιστούν τον ιδιωτικό τομέα, αλλά αποσκοπούν στο να δημιουργήσουν ένα **συμπληρωματικό οικοσύστημα**, με δικούς του κανόνες και στόχους, προς υποστήριξη της ευρωπαϊκής καινοτομίας, δημιουργώντας ένα θεσμικό ανταγωνισμό, αλλά όχι κατ' ανάγκην ένα εμπορικό ανταγωνισμό με όρους αγοράς και εμπορικού κέρδους.

Μέχρι το φθινόπωρο του 2025 είχαν επιλεγεί 13 έως 19 sites ως AI Factories (AIF) σε πολλές χώρες, χτισμένα με υποδομές/κοινοπραξίες/ερευνητικού χαρακτήρα φορείς (LUMI AIF — Φινλανδία, JAIF — Γερμανία, IT4LIA — Ιταλία, Meluxina -AI Λουξεμβούργο, BSC AI Factory - Ισπανία, MIMER- Σουηδία κ.λπ.). Σύμφωνα με την ανακοίνωση του 2025, οι συνολικές επενδύσεις για υποδομές supercomputing + AI factories στην Ε.Ε. για την περίοδο 2021–2027 εκτιμώνται σε περίπου €10 δισ. Για κάθε μεμονωμένο "AI Factory", η κοινοτική συνεισφορά μπορεί να φτάσει έως τα €15 εκατομμύρια για τρία χρόνια. Σε επίπεδο οργανισμού, ο προϋπολογισμός της EuroHPC JU για 2021–2027 ανέρχεται σε περίπου €7 δισ. (με συνεισφορές από Ε.U. προγράμματα, συμμετέχουσες χώρες, και ιδιωτικούς εταίρους). Δεν υπάρχει (τουλάχιστον δημόσια) λεπτομερής "πίνακας" χρηματοδότησης ανά χώρα, εκτός από μερικές περιπτώσεις (όπως η Ελλάδα όπου το «Pharos» με προϋπολογισμό €30 εκατομμύρια, με 50% χρηματοδότηση από EuroHPC JU και 50% από εθνικούς πόρους). Γενικά η κατανομή πόρων εξαρτάται από τα "hosting agreements" και το πότε / ποιο supercomputer / AI factory εγκρίθηκε.

Η πολιτικά ορθή επιλογή να χρηματοδοτηθούν δημόσιες, κοινοτικές υποδομές υπολογιστικής ισχύος (AI factories) έχει σκοπό να ενισχύσει την "ψηφιακή κυριαρχία" της Ευρώπης και να παρέχει πρόσβαση σε υπερυπολογιστές για start-ups, ερευνητές, SMEs, βιομηχανία κ.λπ.

Ωστόσο, το γεγονός αυτό ανατρέπει, σε κάποιο βαθμό, τα δεδομένα της αγοράς και εγείρει νομικά ερωτήματα και προκλήσεις, όπως :

- **Ανταγωνισμός κράτους με ιδιωτικό τομέα**: Καθώς οι AI factories, όπως η ΦΑΡΟΣ ΑΕ στην Ελλάδα, παρέχουν "δωρεάν ή επιδοτούμενη" υπολογιστική ισχύ, μπορεί να μειωθεί η ζήτηση για ιδιωτικά datacenters/cloud providers, όπως αυτά που κατασκευάζονται στην Ελλάδα από εταιρίες όπως η Microsoft, η Google και η Digital Realty, αλλά και εγχώριοι παίκτες όπως η ΔΕΗ. Οι επενδύσεις οφείλονται στη γεωγραφική θέση της Ελλάδας, στην αναβάθμιση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών και στη δημιουργία κόμβου διαχείρισης δεδομένων για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, με εκτιμώμενη αξία της ελληνικής αγοράς data centers, από 800 εκατ. δολάρια σήμερα σε άνω των 2 δισ. Δολαρίων μέχρι το 2030.
- **Θεσμικά και πολιτικά ζητήματα**: Η λειτουργία της υπό δημόσιο έλεγχο ΦΑΡΟΣ ΑΕ με κρατικές ενισχύσεις από Ελλάδα και ΕΕ, μπορεί να συναντήσει εχθρική αντιμετώπιση από επιχειρήσεις που αναμένεται να επενδύσουν σε δικές τους υποδομές AI στην Ελλάδα, προκαλώντας στρεβλώσεις της αγοράς. Η χρηματοδότηση δημόσιων υποδομών μπορεί να θεωρηθεί ως "κρατική ενίσχυση", με πιθανές αντιδράσεις από ιδιωτικό τομέα, ειδικά αν οι υποδομές προσφέρονται με ευνοϊκούς όρους σε επιλεγμένα μέρη (π.χ. SMEs, φιλοδοξίες "ψηφιακής κυριαρχίας").
- **Τεχνολογική - αρχιτεκτονική διαφορά**: Όπως έχει υπογραμμιστεί σε ακαδημαϊκές αναλύσεις, ως απάντηση σε επιχειρήματα όπως τα παραπάνω, τα HPC-based AI factories (supercomputers) δεν είναι "cloud-native" — δηλαδή δεν εμπεριέχουν εγγενώς το μοντέλο "on-demand cloud computing + object storage + εύκολη ανάπτυξη εφαρμογών / inference / microservices". Αυτό σημαίνει ότι δεν ανταγωνίζονται άμεσα ως "cloud providers" όποιες υπηρεσίες παρέχουν εμπορικά στην αγορά οι μεγάλες τεχνολογικές εταιρίες (hyperscalers).
- **Διαφορές στο κόστος, στην ενεργειακή αποδοτικότητα και στη συντήρηση**: τα ιδιωτικά κέντρα δεδομένων (data centers) σχεδιάζονται για κλίμακα, αποδοτικότητα και οικονομίες σε λειτουργικό κόστος. Αντίθετα, τα δημόσια εγχειρήματα ενδέχεται να αντιμετωπίζουν περιορισμούς (π.χ. κρατικών προϋπολογισμών, δημόσιας λογοδοσίας,

εξεύρεσης και διάθεσης πόρων κ.λπ.) γεγονός που ενδέχεται να περιορίζει την ανταγωνιστικότητά τους μακροπρόθεσμα.

Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, επισημαίνεται, αναφορικά με την υπό σύσταση εταιρία ΦΑΡΟΣ ΑΕ, ότι **το μοντέλο διακυβέρνησης που στηρίζεται αποκλειστικά σε δημόσιους εκπροσώπους στα ΔΣ, δεν διασφαλίζει την απαραίτητη συμμετοχή των φορέων που καλούνται να αξιοποιήσουν τις υποδομές, δηλαδή της αγοράς, των μικρομεσαίων και νεοφυών επιχειρήσεων, των τεχνολογικών παρόχων, των κοινωνικών εταίρων και της ερευνητικής κοινότητας.** Ούτε προσφέρει ένα σενάριο μειοψηφικής συμμετοχής και του ιδιωτικού τομέα, χωρίς απώλεια του δημόσιου χαρακτήρα, που χρησιμοποιείται ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι AIF γίνονται οικονομικά βιώσιμες χωρίς να χρειάζονται διαρκή δημόσια επιδότηση.

Κατά τη γνώμη της Ο.Κ.Ε, το φιλόδοξο αυτό εγχείρημα δεν θα στεφθεί από επιτυχία αν συμμετέχουν σε αυτό λίγες startups/SMEs μόνο για δοκιμές ή για prototypes, όπου αναδεικνύονται μεμονωμένες καινοτομίες ή ερευνητικά αποτελέσματα, χωρίς να αναπτυχθεί ένα ευρύ οικοσύστημα που οδηγεί **σε μαζικά εμπορικά προϊόντα**.

Με δεδομένο ότι η ανταγωνιστικότητα στην ΤΝ εξαρτάται από ταχύτητα, διαλειτουργικότητα και ευελιξία στα δεδομένα, **η έλλειψη εκπροσώπησης της αγοράς στα όργανα διακυβέρνησης κινδυνεύει να αποδυναμώσει τον στρατηγικό και συμμετοχικό χαρακτήρα του εγχειρήματος.** Σε κάθε περίπτωση, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητο να συμμετέχουν στο ΔΣ της εταιρείας ανεξάρτητα μέλη, εξειδικευμένα σε θέματα τεχνητής νοημοσύνης και σύγχρονων τεχνολογιών, προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα να παρέχουν εκείνα την κρίσιμη διάσταση της ουσίας στο ΔΣ αλλά και εκπρόσωποι των εν δυνάμει χρηστών, ιδιωτών και εταιρικών σχημάτων, στη Συμβουλευτική Επιτροπή της εταιρείας (άρθρο 21ο του καταστατικού) .

Συμπερασματικά, η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τις προωθούμενες νομοθετικές παρεμβάσεις, επισημαίνοντας ωστόσο ότι για να διασφαλιστεί η θεσμική αρτιότητα και η κοινωνική αποδοχή, απαιτείται η ενσωμάτωση πρόσθετων εγγυήσεων και διαδικαστικών ρυθμίσεων που θα στηρίξουν την αποτελεσματική λειτουργία του νέου φορέα, στη βάση όσων ήδη προβλέπονται στο Σχέδιο για τη μετάβαση της Ελλάδας στην εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης[5].

[5] https://foresight.gov.gr/wp-content/uploads/2024/11/Sxedio_gia_tin_metavasi_TN_Gr.pdf

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι είναι κρίσιμο **να ενσωματωθεί στο νομοθετικό κείμενο ένα σύνολο θεμελιωδών αρχών δεοντολογικής εφαρμογής**, περιλαμβανομένων **της διαφάνειας των υπολογιστικών διαδικασιών, της ισότιμης και μη μεροληπτικής λειτουργίας των εφαρμοζόμενων συστημάτων, υψηλού/μεσαίου και χαμηλού κινδύνου, και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, με σαφή αναφορά στο ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο (ΓΚΠΔ 2016/679, Πράξη για την ΤΝ/ Κανονισμός 2024/1689 κλπ.).**

Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. προτείνει τις ακόλουθες βελτιώσεις στο Κεφάλαιο Α' του σχ/ν:

1. Προκειμένου να γίνει κατανοητός ο ρόλος και η σημασία του φορέα και σε μη ειδικούς να προστεθεί στο άρθρο 1 του σχ/ν ένας σύντομος ορισμός του όρου «Εργοστάσιο Τεχνητής Νοημοσύνης» (AI Factory) ως «οικοσύστημα» υποδομών που οργανώνεται κάτω από το νομικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο της EuroHPC JU με στόχο να παρέχει υπολογιστική ισχύ (supercomputers / HPC), υπηρεσίες, υποδομές δεδομένων και τεχνογνωσία (talent) σε startups, ΜΜΕ, ερευνητικά ινστιτούτα, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς — για να αναπτύξουν μεγάλες εφαρμογές ΤΝ / generative AI[6].
2. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να διατυπωθεί ρητά στο άρθρο 4ο «Σκοπός και Αντικείμενο» του Καταστατικού της Εταιρείας ότι θα προωθεί τη συνεργασία και θα συνδέει τα κέντρα υπερυπολογιστικής, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τη βιομηχανία και χρηματοπιστωτικούς παράγοντες, προωθώντας τις εξελίξεις στις εφαρμογές ΤΝ σε διάφορους τομείς, όπως η υγεία, η μεταποίηση, το κλίμα, η χρηματοδότηση, και άλλοι. Προτείνεται επιπλέον, να προβλέπεται ρητά η δυνατότητα μελλοντικής διεύρυνσης των στρατηγικών τομέων του άρθρου 4ου παρ.2δ) με απόφαση των Οργάνων της Εταιρείας, ώστε να συμπεριλαμβάνονται και άλλοι εθνικά κρίσιμοι και στρατηγικοί φορείς (π.χ. εκπαίδευση, άμυνα, βιομηχανία κοκ.).

---

[6] Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «*Τα εργοστάσια ΤΝ είναι δυναμικά οικοσυστήματα που προωθούν την καινοτομία, τη συνεργασία και την ανάπτυξη στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ). Συγκεντρώνουν υπολογιστική ισχύ, δεδομένα και ταλέντα για τη δημιουργία μοντέλων και εφαρμογών ΤΝ αιχμής. Προωθούν τη συνεργασία σε ολόκληρη την Ευρώπη, συνδέοντας τα κέντρα υπερυπολογιστικής, τα πανεπιστήμια, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τη βιομηχανία και τους χρηματοπιστωτικούς παράγοντες. Τα εργοστάσια ΤΝ λειτουργούν ως κόμβοι που προωθούν τις εξελίξεις στις εφαρμογές ΤΝ σε διάφορους τομείς, όπως η υγεία, η μεταποίηση, το κλίμα, η χρηματοδότηση, το διάστημα και άλλοι*».
https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/ai-factories

3. Να διασφαλισθεί ρητά η διοικητική και λειτουργική σύνδεση της εταιρίας με τα μέλη της εθνικής κοινοπραξίας που υλοποιεί το έργο «Pharos», του οποίου η ΦΑΡΟΣ ΑΕ προβλέπεται ότι θα αξιοποιήσει εμπορικά τα ευρήματα, μετά το πέρας του έργου με τη χρήση του υπερυπολογιστή ΔΑΙΔΑΛΟΣ. (π.χ. δυνατότητα συμμετοχής των μελών ή ιδιωτικών φορέων σε ποσοστό μέχρι 10% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας, με αντίστοιχο περιορισμό στο 60% του ποσοστού του Υπερταμείου). Σύμφωνα με την παγίως ισχύουσα επί ευρωπαϊκών ερευνητικών έργων κοινοπρακτική Σύμβαση (consortium agreement), τα πνευματικά δικαιώματα του έργου κατανέμονται στους συμμετέχοντες, κατά το λόγο συνεισφοράς ενός εκάστου, με δικαίωμα χρήσης των αποτελεσμάτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Θα πρέπει συνεπώς να προβλεφθεί με ποιο τρόπο θα εξασφαλιστεί η μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας προς ικανοποίηση του σκοπού της παρ.γ της εταιρείας, που συνίσταται στην «*εμπορική διαχείριση και αξιοποίηση όλων των έργων, δεδομένων και αποτελεσμάτων που παράγονται μέσω του έργου «Pharos - The Greek AI Factory for accelerating AI innovation*», συμπεριλαμβανόμενων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και την παροχή όλων των υπηρεσιών που προσφέρονται από αυτό.
4. Η διεύρυνση της μετοχικής βάσης, θα μπορούσε ακόμα να διασφαλιστεί μέσω Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Ν 3389/2005), όπου οι ρόλοι του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα είναι σαφώς ορισμένοι. Αφενός μεν, το Δημόσιο διατηρεί την ιδιοκτησία των παγίων και ισχυρό ρυθμιστικό και εποπτικό ρόλο, αφετέρου δε, αξιοποιείται η τεχνογνωσία και η αποτελεσματικότητα του ιδιωτικού τομέα. Με τον τρόπο αυτό, κατασκευάζονται ποιοτικά έργα και ταυτόχρονα παρέχονται υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πολίτες/χρήστες των έργων ενώ αποτελούν σημαντικό εργαλείο τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης, μοχλεύοντας ιδιωτικούς πόρους σε αναπτυξιακά έργα με πολλαπλασιαστικό όφελος.
5. Να γίνεται σαφής παραπομπή στο Καταστατικό (άρθρο 4ο παρ.βα καταστατικού) στον ισχύοντα Ν. 4961/2022 για τις αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών. Η πρωτοποριακή ελληνική νομοθεσία αφορά στην ψηφιακή διακυβέρνηση, στην τεχνητή νοημοσύνη, στο Διαδίκτυο των Πραγμάτων, στην κυβερνοασφάλεια και στις «έξυπνες συμβάσεις» σε υποδομή blockchain και εισάγει

συγκεκριμένες υποχρεώσεις ανά κατηγορία υπόχρεων φορέων, τόσο στο δημόσιο τομέα (θεσμικές εγγυήσεις, αλγοριθμική εκτίμηση αντικτύπου, διαφάνεια λειτουργίας, μητρώα συστημάτων, δημόσιες συμβάσεις), όσο και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις (ενημέρωση εργαζομένων, δεοντολογική χρήση και προστασία δεδομένων κλπ.), υποχρεώσεις στις οποίες προφανώς θα υπόκειται και η εταιρία ΦΑΡΟΣ ΑΕ.

6. Να ορισθεί ρητά ποια Ρυθμιστική Αρχή/ές θα εποπτεύει/ουν τη «ΦΑΡΟΣ ΑΕ» όταν η εταιρία δρα ως *«ρυθμιστικό πεδίο δοκιμών για τεχνολογίες ΤΝ και δεδομένων»* (regulatory sandbox), αναφορικά με την τήρηση των ενωσιακών υποχρεώσεων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών, ιδίως όταν χρησιμοποιούν «συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου» κατά την Ευρωπαϊκή Πράξη για την ΤΝ (εφαρμογές εξατομικευμένης ιατρικής, πρόγνωση φυσικών καταστροφών, βιομετρική ταυτοποίηση πολιτών, βομηχανικά ρομποτικά συστήματα, αυτόνομα οχήματα κλπ). Υπενθυμίζεται ότι για τη ρύθμιση της Τεχνητής Νοημοσύνης, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει ορίσει τις εξής συναρμόδιες αρχές: α) Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, β) Συνήγορος του Πολίτη, γ) Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, δ) Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ενώ έχει αφήσει εκτός την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία, ωστόσο, είναι επιφορτισμένη με την εφαρμογή του Ν. 4691/2022, την εποπτεία των παρόχων, την εξέταση καταγγελιών και την επιβολή κυρώσεων κατά των παραβατών. Η θεσμοθέτηση ενός συστήματος συνεργασίας και εποπτείας μεταξύ υπαρχουσών Ρυθμιστικών Αρχών, αντί της θεσμοθέτησης μιας ειδικής Εποπτικής Υπεραρχής της ΤΝ, θα επιτρέψει την ομαλή μετάβαση στην 4η βιομηχανική επανάσταση με σεβασμό των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών. Πρόσφατα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε ένα νέο εργαλείο για την καταγγελία και υποβολή πληροφοριών (whistleblowing) σχετικά με παραβάσεις των κανόνων για την Τεχνητή Νοημοσύνη, απευθείας στο Γραφείο Τεχνητής Νοημοσύνης της ΕΕ (EU AI Office)[7].

[7] Commission launches whistleblower tool for AI Act, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-launches-whistleblower-tool-ai-act

7. Να θεσμοθετηθεί στο Καταστατικό της εταιρίας η υποχρέωση χορήγησης αντικειμενικής και ισότιμης πρόσβασης και διάθεσης προς τρίτους ιδιωτικούς φορείς και νεοφυείς επιχειρήσεις της παραγόμενης υπολογιστικής ισχύος του υπερυπολογιστή «ΔΑΙΔΑΛΟΣ», καθώς και δίκαιης κατανομής μεταξύ των δικαιούχων, των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί των παραγομένων καινοτομικών προϊόντων και εφαρμογών. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί προϋπόθεση για να λειτουργήσει στην πράξη το μοντέλο ανοικτής μεριζόμενης πρόσβασης στην υποδομή ("open access/shared infrastructure") για μικρομεσαίες και νεοφυείς επιχειρήσεις, με προφανή οφέλη τη μείωση του κόστους των επιχειρήσεων και τη διεύρυνση του οικοσυστήματος χωρίς αποκλεισμούς ή διακρίσεις
8. Στην ίδια συλλογιστική, η επιθυμητή ευελιξία στη δράση του φορέα μέσω των προβλεπόμενων απαλλαγών και ατελειών της ανώνυμης εταιρίας υπό δημόσιο έλεγχο (απαλλαγή από ψηφιακό τέλος συναλλαγών, συμβάσεις παραχώρησης πνευματικών δικαιωμάτων) θέτει ενδεχομένως ζητήματα συμβατότητας της εμπορικής αξιοποίησης των παραγομένων έργων, με τη νομοθεσία περί διανοητικής ιδιοκτησίας (ευρεσιτεχνίες, σήματα, πνευματική ιδιοκτησία λογισμικού, τοπογραφίες και προϊόντα ημιαγωγών), με τη νομοθεσία περί ελευθέρου ανταγωνισμού (Ν 3959/2011) και με τη νομοθεσία για τις αναδυόμενες τεχνολογίες (Ν 4961/2022, ιδίως τα άρθρα 4, 6 και 8), σε ότι αφορά τις υποχρεώσεις των δημοσίων φορέων που λειτουργούν συστήματα AI (διαφάνεια, επεξηγησιμότητα μηχανισμών λήψης αποφάσεων, νομιμότητα, συμβατότητα με κανόνες προστασίας των συνταγματικών δικαιωμάτων των πολιτών).
9. Ενόψει των ανωτέρω, είναι επιτακτικό να προβλεφθεί ρητά στο καταστατικό η σύσταση Νομικής Υπηρεσίας στην εταιρία, προς διασφάλιση και έλεγχο συμβατότητας των παραγομένων προϊόντων και εφαρμογών, με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας (π.χ. ανοικτά και προστατευόμενα εκπαιδευτικά δεδομένα αλγορίθμων), προστασίας καταναλωτή (νομική ευθύνη παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα και υπηρεσίες), απορρήτου (βιομετρική παρακολούθηση, αρχές επιβολής του νόμου) και προσωπικών δεδομένων (υγείας, φιλοσοφικών και πολιτικών πεποιθήσεων, σεξουαλικού προσανατολισμού), ασφάλειας πληροφοριών κ.λπ. Η Νομική Υπηρεσία του φορέα πρέπει να στελεχωθεί με αντικειμενικά κριτήρια εμπειρογνωσίας και

ικανότητας (δημοσιότητα, πρόκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, Επιτροπή Αξιολόγησης) με βάση τον Κώδικα Δικηγόρων (Ν 4194/2013), και όχι αόριστα και χωρίς καμία αναφορά στον τρόπο και τα προσόντα πρόσληψης δικηγόρων με έμμισθη εντολή, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του νομοσχεδίου.

10. Η τήρηση της νομιμότητας, η προστασία της ιδιωτικότητας, η διασφάλιση της ποιότητας των εκπαιδευτικών δεδομένων των αλγορίθμων, η διαλειτουργικότητα μεταξύ συστημάτων και εφαρμογών, η συμμόρφωση με πρότυπα (ISO / IEC 42001) , η ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας (EU AI Act, GDPR, N 4624/2019, N 4621/2022), αλλά και σύννομων παρεκκλίσεων της νομοθεσίας περί έργων και προμηθειών (Ν. 4412/2016), και η τήρηση των ηθικών και δεοντολογικών κανόνων χρήσης της τεχνολογίας είναι αναγκαία για τη λειτουργία της εταιρίας. Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος χαμηλής αποδοχής ή κακής ποιότητας των αποτελεσμάτων, ειδικά σε κρίσιμους τομείς όπως η υγεία. Εν προκειμένω, η παροχή δεδομένων των ατομικών φακέλων υγείας των Ελλήνων πολιτών από την ΗΔΙΚΑ ΑΕ ή τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ προς εκπαίδευση των αλγορίθμων της ΦΑΡΟΣ ΑΕ και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Υγείας, πρέπει να γίνει με όλες τις προβλεπόμενες δικλείδες ασφαλείας του ΓΚΠΔ 2016/679 (ανωνυμοποίηση, ασφαλής κρυπτογράφηση) και της νομοθεσίας περί κυβερνοασφάλειας (Ν 5160/2014 και Οδηγία NIS II).
11. Απαιτείται διαφάνεια, αποτελεσματική διακυβέρνηση, ισότιμη συμμετοχή των εταίρων (δημόσιοι φορείς, ιδιωτικός τομέας, ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα), στο Διοικητικό Συμβούλιο και τη Συμβουλευτική Επιτροπή καθώς και αντιπροσώπευση των συντελεστών του έργου «Pharos», διαφορετικά το οικοσύστημα μπορεί να μείνει κατακερματισμένο, με περιορισμένη συμμετοχή και αποδοχή στην επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα, με κίνδυνο να επικρατήσει μεροληψία ή μην υπάρξει η αναγκαία εμπιστοσύνη των κοινωνικών εταίρων και της διεθνούς κοινότητας.
12. Να υπάρξει δέσμευση της Πολιτείας για συνέχεια της χρηματοδότησης μετά την ολοκλήρωση του τριετούς συγχρηματοδοτούμενου έργου «Pharos». Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο 25.000€ της ΦΑΡΟΣ ΑΕ, είναι προφανώς ανεπαρκές για τις ανάγκες της υπό δημόσιο έλεγχο εταιρίας (στελέχωση, λειτουργικά έξοδα, άδειες χρήσης λογισμικού κλπ) ως κρίσιμης εθνικής υποδομής, προς ενσωμάτωση στην βιομηχανία, στην εκπαίδευση και την κοινωνία των αποτελεσμάτων του χρηματοδοτούμενου με 30 εκ ευρώ έργου

PHAROS, βασισμένου στην αξιοποίηση του υπερυπολογιστή «ΔΑΙΔΑΛΟΣ». Αν το κεφάλαιο δεν αυξηθεί θεαματικά, και με εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων, ώστε η εταιρία να μην εξαρτάται μόνο από ευρωπαϊκή ή εθνική, αλλά πάντως δημόσια χρηματοδότηση, για να υπάρξει στην πράξη η σκοπούμενη ευελιξία, υπάρχει κίνδυνος υποβάθμισης των υποδομών και σταδιακής μείωσης της δραστηριότητας και της εμβέλειας του εθνικού αυτού εγχειρήματος.

13. Να οριστεί εξαρχής 20ετής η διάρκεια της εταιρείας ΦΑΡΟΣ ΑΕ, αντί της σημερινής 10ετους πρόβλεψης (άρθρο πέμπτο καταστατικού), η οποία θεωρητικά τέμνει στα δυο την 4ετη θητεία του τρίτου 7μελούς ΔΣ της εταιρίας, εφόσον δεν υπάρξει παράταση από τη Γενική Συνέλευση.
14. Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος η ΦΑΡΟΣ ΑΕ να μείνει "γυμνή υποδομή" χωρίς ενεργό οικοσύστημα χρήσης, θα πρέπει να διασφαλισθεί η ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου, συνεχής υποστήριξη, κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο, πολιτική βούληση, και συνεργασία δημόσιου + ιδιωτικού + ακαδημαϊκού τομέα, ώστε να υπάρξει ασφάλεια δεδομένων και επαρκής διάχυση γνώσης και δεξιοτήτων με πρόβλεψη π.χ. εκπαίδευσης προσωπικού, ανάπτυξης εργαλείων open-source, ανάπτυξης συνεργασιών, εξωστρέφειας και η σύνδεσης με το διεθνές οικοσύστημα.

Β2. Αξιολόγηση Κεφαλαίου Β'

Το Κεφάλαιο Β' του σχ/ν αφορά στη μετονομασία της εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» με τον διακριτικό τίτλο Η.ΔΙ.Κ.Α. ΑΕ σε «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης Μ.Α.Ε» (Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε.), και την τροποποίηση του ν. 3607/2007 (Α' 245), ιδίως ως προς την επωνυμία, τον σκοπό, το πλαίσιο εποπτείας της Εταιρείας και την επικαιροποίηση του καταστατικού της, ώστε να αντικατοπτρίζει τον νέο ρόλο και τις αρμοδιότητές της στον τομέα της υγείας.

Πρόκειται για μία εκτεταμένη αναδιάρθρωση της Η.ΔΙ.Κ.Α., με στόχο την προσαρμογή της στις σύγχρονες ψηφιακές ανάγκες της υγείας και στις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις (EHDS, διαλειτουργικότητα, δεδομένα υγείας, big data). Η μεταρρύθμιση αυτή διευρύνει σημαντικά τις αρμοδιότητες του νέου φορέα, μεταβάλλει την εταιρική του υπόσταση και θεσμοθετεί διπλή

υπουργική εποπτεία. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η προωθούμενη αυτή μεταρρύθμιση, παρότι αναγκαία και επίκαιρη, **δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη τεχνική σαφήνεια, δεν περιλαμβάνει ουσιαστικές δικλείδες ασφαλείας για τα δεδομένα υγείας, ούτε προβλέπει τη θεσμική συμμετοχή των ιατρικών και κοινωνικών φορέων στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων. Τα ανωτέρω δημιουργούν σημαντικούς κινδύνους για την εύρυθμη λειτουργία των ψηφιακών υπηρεσιών υγείας, ενώ δεν διασφαλίζουν τον αναγκαίο κοινωνικό έλεγχο.**

Αναλυτικότερα, η Ο.Κ.Ε κρίνει θετικά τον προτεινόμενο εκσυγχρονισμό του σκοπού της εταιρείας και την αναγνώριση της κεντρικής της θέσης της Η.Δ.Υ.Κ.Α στον ψηφιακό υγειονομικό χάρτη (άρθρα 9-11). Η συνεποπτεία όμως των δύο υπουργείων, χωρίς σαφή καθορισμό αρμοδιοτήτων, κρίνεται διοικητικά δυσλειτουργική και ενέχει σοβαρό κίνδυνο καθυστερήσεων σε κρίσιμα έργα υγείας που επηρεάζουν την καθημερινή λειτουργία ιατρών και ασθενών (Ηλεκτρονικός Φάκελος Υγείας, άυλη συνταγογράφηση, μητρώα).

Στο θέμα της επικαιροποίησης του καταστατικού της εταιρείας (άρθρα 12-14), επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη ενίσχυσης κεφαλαίου παρά την τεράστια διεύρυνση αρμοδιοτήτων. Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ως προβληματική την απόλυτη συγκέντρωση της λειτουργίας στην Αττική, χωρίς περιφερειακούς κόμβους υγείας.

Κρίσιμο είναι το άρθρο 15, το οποίο επικαιροποιεί το σκοπό της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Υγείας και Κοινωνικής Ασφάλισης Μ.Α.Ε.. Συνοπτικά, οι νέες, διευρυμένες αρμοδιότητες της Η.Δ.Υ.Κ.Α. περιλαμβάνουν:

1. Ηλεκτρονική Συνταγογράφηση και όλα τα παράγωγα συστήματα
2. Ηλεκτρονικός Φάκελος Υγείας – πλήρης τεχνική, λειτουργική και δεδομενική ευθύνη
3. Διαχείριση Μητρώων Υγείας (εμβολιασμοί, ασθένειες, ευπαθείς ομάδες, κ.λπ.)
4. Συστήματα ΕΟΠΥΥ και αποζημιώσεων
5. Υπηρεσίες Big Data και Analytics – στατιστικά, dashboards, προγνωστικά μοντέλα
6. Τεχνητή Νοημοσύνη στην Υγεία (AI for Health)
7. Ευρωπαϊκή διαλειτουργικότητα (EHDS, cross-border eHealth)
8. Ανάπτυξη εφαρμογών και πλατφορμών υγείας
9. Συμμετοχή σε έργα με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς

Η διαπιστούμενη κατά τα ανωτέρω μεγάλη συγκέντρωση αρμοδιοτήτων και εξουσιών στο νέο φορέα δεν συνοδεύεται από σαφή πρόβλεψη για πρόσθετους πόρους και προσωπικό. Επιπλέον, δεν συνοδεύεται από τη θεσμοθέτηση επαρκών ελεγκτικών μηχανισμών. Δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για προστασία των δεδομένων υγείας, δεν ορίζεται Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (DPO), δεν καθορίζεται το πλαίσιο πρόσβασης στα στοιχεία, δεν γίνεται αναφορά στο ιατρικό απόρρητο, ούτε αποσαφηνίζεται η σχέση με την ΦΑΡΟΣ Α.Ε, ως προς τη χρήση των δεδομένων υγείας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί μη αποδεκτή τη συγκέντρωση τόσων εξουσιών σε έναν τεχνικό φορέα χωρίς επαρκείς ελεγκτικούς μηχανισμούς και επισημαίνει τον κίνδυνο λειτουργικής αστάθειας συστημάτων κρίσιμης σημασίας.

Στη βάση των ανωτέρω, η Ο.Κ.Ε. **θεωρεί κρίσιμη τη θεσμοθέτηση μίας Ανεξάρτητης Επιτροπής Ηθικής & Ασφάλειας Δεδομένων Υγείας, η οποία θα διασφαλίζει τον κοινωνικό έλεγχο** σχετικά με προστασία των δεδομένων υγείας και την ορθή πρόσβαση σε αυτά.

Προβληματική επίσης **κρίνεται η πλήρης απουσία του θεσμικού ρόλου** των ιατρικών και επιστημονικών συλλόγων, των εκπροσώπων των νοσοκομείων και των ασθενών από τη διαμόρφωση των ψηφιακών πολιτικών υγείας (άρθρα 19-22), **και η απουσία πρόβλεψης διαβούλευσης** με ιατρικούς και κοινωνικούς φορείς για το στρατηγικό σχέδιο της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. (άρθρο 37), παρότι αυτό θα καθορίσει κρίσιμες λειτουργίες του υγειονομικού συστήματος.

Τέλος η Ο.Κ.Ε. εφιστά την προσοχή στο ζήτημα των μεταβατικών διατάξεων του σχ/ν (άρθρο 39). Η απουσία αναφοράς σε Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας (continuity plan) για την άυλη συνταγογράφηση, τα πληροφοριακά συστήματα του ΕΟΠΥΥ και τον Ηλεκτρονικό Φάκελο Υγείας, η απουσία χρονοδιαγράμματος μετάβασης και η ασάφεια στη μεταφορά υφιστάμενων συστημάτων, συμβάσεων, υπηρεσιών, εγκυμονεί τον κίνδυνο λειτουργικής διακοπής, με άμεσες επιπτώσεις στους πολίτες και στους ιατρούς.

Συμπερασματικά, με δεδομένο ότι η προωθούμενη από το σχ/ν μεταρρύθμιση της Η.ΔΙ.Κ.Α. επιχειρείται με τρόπο που ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τη σταθερότητα του συστήματος υγείας και την προστασία των ευαίσθητων δεδομένων υγείας των πολιτών**,** η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητο να γίνουν στοχευμένες τεχνικές βελτιώσεις στο υπό εξέταση σχ/ν, με τη

θεσμοθέτηση του σαφούς καταμερισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο συναρμόδιων υπουργείων, **διασφάλιση της θεσμικής συμμετοχής των ιατρικών και κοινωνικών φορέων** στα όργανα και το στρατηγικό σχεδιασμό της Η.Δ.Υ.Κ.Α. Μ.Α.Ε. και **την ενίσχυση των εγγυήσεων διαφάνειας και ασφάλειας**.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. προτείνει τις ακόλουθες βελτιώσεις στο υπό εξέταση σχ/ν:

1. Θεσμοθέτηση σαφούς καταμερισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο υπουργείων - καθιέρωση μηχανισμού επίλυσης διαφορών
2. Καθιέρωση Επιτροπής Ηθικής & Ασφάλειας Δεδομένων Υγείας
3. Συμμετοχή ΠΙΣ, επιστημονικών και κοινωνικών εταίρων στα συμβουλευτικά όργανα
4. Αποσαφήνιση σχέσης με ΦΑΡΟΣ Α.Ε. για αποφυγή επικάλυψης
5. Ενίσχυση χρηματοδότησης & στελέχωσης για τα νέα καθήκοντα της Η.Δ.Υ.Κ.Α.
6. Εξειδικευμένη μεταβατική διάταξη continuity, για την άυλη συνταγογράφηση, τα πληροφοριακά συστήματα του ΕΟΠΥΥ και τον Ηλεκτρονικό Φάκελο Υγείας